

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KƏND TƏSƏRRÜFATI NAZİRLİYİ

“AQROLİZİNQ” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

LƏNKƏRAN DÖVLƏT MAŞIN SINAQ STANSİYASI

COTTON EXPRESS 420
pambıqyığan kombaynı

Fermerlər üçün yaddaş

Lənkəran - 2016

Bu kitabça pambıqçılıqla məşğul olan KFT rəhbərləri və sahibkarlar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Kitabça Lənkəran Dövlət Maşın Sınaq Stansiyasının mütəxəssisləri tərəfindən tərtib edilmişdir.

1. Giriş

Respublikanın iqtisadiyyatında pambıqçılığın geniş rolunu nəzərə alaraq son illər bu sahəyə diqqət artmışdır. Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın hüquqi, təşkilati və iqtisadi əsaslarını müəyyən edən, xam pambıq və pambıq məhsullarının dövriyyəsi ilə əlaqədar münasibətləri tənzimləyən pambıqçılıq haqqında qanun qəbul edilmişdir. Bu qanunun məqsədi ölkədə pambıqçılığın inkişafı, pambıq istehsalı ilə emalı arasında münasibətlərin bazar iqtisadiyyatına uyğun tənzimlənməsinə, pambıq və pambıq məhsullarının rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsinə, pambıqçılığın yüngül və yeyinti sənayesinə inteqrasiyasına hüquqi və iqtisadi zəmin yaratmaqdır.

Pambıqçılığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində bir sıra işlər görülmüşdür. Belə ki, 2016-cı ildə pambıq əkini sahələr 51 min hektara çatdırılmış və 2017-ci ildə bu rəqəmi 100 min hektara və daha çox çatdırmaq nəzərdə tutulmuşdur.

Pambığın vaxtında və itkisiz yığılması üçün "Aqrolizing" ASC tərəfindən Amerika istehsalı olan Jhon Dreere 9970, Cotton Express 420, CP-690 pambıqyığan kombaynlar Respublikaya gətirilmiş və pambıqçılıqla məşğul olan kəndli fermer təsərrüfatlarına və sahibkarların istifadəsinə verilmişdir.

Pambıqçılığın inkişafına dair respublika müşavirəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev pambıqçılıq təsərrüfatları olan rayonların rəhbərləri qarşısında ciddi tapşırıqlar qoymuşdur. Cənab prezident qeyd etmişdir ki, 2017-ci ildə biz 200 min ton pambıq istehsal edəcəyik. Əgər biz gələcəkdə 200 min hektarda pambıq əkəcəyiksə, bu təqribən 350-400 min insanın işlə təmin edilməsi deməkdir.

2. Kombaynın təyinatı

COTTEN EXPRESS 420 markalı pambıqyığan kombayn şpindel tiplidir. Onların şpindelləri birdəfəlik dörd cərgə pambığı yığır. Pambıq bitkisi şpindel üzərində yerləşdirilmiş dörd ədəd qutu şəkilli separatorlara verilir. Separatorların mexanizmi elə hazırlanmışdır ki, o yalnız açılmış qozadan pambığı yığır və pambıq bitkisinin yarpağına və açılmamış qozalara dəymir.

Şəkil 1. COTTEN EXPRESS 420 pambıqyığan kombaynın ümumi görünüşü.

3. COTTON EXPRESS pambıqyığan kombaynın qısa texniki xarakteristikası

Göstəricilər	Cotton Express-420
1	2
Mühərrikin gücü, kVt/ a.q	202/275
Silindrlərin sayı, ədəd	6
Silindrlərin iş həcmi, m ³	8,3
Yanacaq baki, l	568
Yağ baki, l	227
Elektrik avadanlığın gərginliyi, V	12
Transmissiya:	Hidrostatik
Sürət, km/saat:	
- I-ci ötürmədə	5,8
- II-ci ötürmədə	6,8
- III-cü ötürmədə	27,3
Arxa ötürmədə	Optimal
Bunkerin həcmi, m ³	32,5

4. Kabina

Pambıqyığan kombaynın kabinası iki nəfər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Güclü kondisioner sistemi, geniş görünüş, səs küyün normada olması operator üçün komfort işçi şərait yaradır.

5. Komfort və təhlükəsizlik

Operatorun oturacağı pnevmatik asqı ilə təchiz edilmişdir və mexanizatorun oturacaq üzərində olmasını hiss edən sistemlə təchiz olunmuşdur.

Kombayna daxil olan bütün məlumatlar bir monitorda əks etdirilir.

Bu monitorda mühərrikin dirsəkli valının və ventilyatorun dövrlər sayı, saatla işçi həcmi, yağlama sistemin indikatoru Bar-Lube, nəmliyi göstərən indikator, yığıcı aqreqatın məhsuldarlığını, yanacağıın səviyyəsini, mühərrikin temperaturunu göstərən indikator, akkumulyator batareyasının sıxlığını göstərən indikator və həmçinin səs siqnallarını verən indikatorla təchiz olunur.

İşçi idarəetmə orqanların erqonomik yerləşməsi

Bütün işçi orqanlar operatorndan sağda yerləşmiş panel üzərində quraşdırılmışdır. Bu panel oturacaqqla birləşdirilmiş və onunla birlikdə yerdəyişmədə olur. Bu panel üzərində çoxfunksiyalı idarəetmə dəstəyi, drosseli (yanacağıın verilməsini artırıb azaldan) əl ilə idarə olunan üç səviyyəli zaslonka) nəmliyi, sıxlığı, boşaltmanı və digər idarəetmə orqanlarını işlədən hissələrdən ibarətdir. Panel üzərində yerləşdirilmiş hidravlik sistemin blokirovka açarı cərgə aralarında gedən aqreqatların

və bunkerin idarə etmə orqanlarının hidravlik sistemini blokirovka edir. Bu anlar pambıqyığan maşın hərəkətdə olarkən baş verir.

6. Pambıq yığımında məhsuldarlığın yüksəldilməsi

İki tərəfli yığım sistemində maksimal rentabellik təmin olunur. Pambığın keyfiyyətlə yığımı sahədə bir gedişdə mümkündür. Pambıqyığan kombayn bunu keyfiyyətlə həyata keçirir. Bunkerin daha keyfiyyətli sıxlıq sistemi ilə təchiz olunması onun normadan 25 % əlavə pambıq tutmasına imkan yaradır.

7. Pambıqyığan kombayna aqrotexniki tələblər

7.1. Kombaynın təyinatı

Pambıqyığan kombayn cərgəaraları 60 və 90 sm olan sahələrdə açılmış qozalardan nazik lifli pambıq məhsulunun yığılması üçün təyin olunmuşdur.

7.2. Tətbiq zonası

Pambıqyığan kombayn Respublikanın bütün pambıqçılıq təsərrüfatlarında tətbiq oluna bilər.

8. İş şəraiti

8.1. Pambıq yığımı yuva və cərgə üsulu ilə əkilmiş sahələrdə həyata keçirilir.

8.2. Kombaynla pambıq yığımı üçün sahələr xüsusi olaraq hazırlanmalı və aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

- sahənin relyefi düz olmalı və maillik 0,1 dərəcədən çox olmamalıdır;

- bitkinin sıxlığı 90 min ədəd/ha-dan az olmamalıdır;

- cərgədə kəsəklərin ölçüsü 50 mm-dən çox olmamalıdır;

- bitkinin yığılması 3%-dən çox olmamalıdır;

- yığım dövründə pambıq kolunun hündürlüyü 0,8-1,1 m arasında olmalıdır;

- dönmə zolağı 8-9 m olmalıdır;

- yığılan sahənin uzunluğu 400-450 m, maksimum 1000 m olmalıdır.

8.3. Defolasiyadan sonra yarpaqların tökülməsi 85%-dən az olmamalı, yaşıl yarpaqlar 5%-dən çox olmamalıdır.

8.4. Birinci yığıda pambıq qozalarının açılışı 50-60% olmalıdır. İkinci yığıda isə qalan bitkilərin qozalarının 25-30 %-i açılmalıdır.

8.5. Açılmış qozalarda pambığın məhsuldarlığı 40 sent/ha-a qədər olmalıdır.

9. Texnoloji prosesin keyfiyyət göstəriciləri

9.1. Kombayn bir gedişdə açılmış qozaların 93%-ə qədər pambığını yığmalıdır. Pambığın yerə tökülməsi 3%-dən çox olmamalıdır.

9.2. Kombayn pambığın təbii keyfiyyətini aşağı salmamalıdır.

9.3. Şpindilli barabanla yığılan pambığın maksimal zibilliyi 8%-i keçməməlidir.

9.4. Kombaynın yığıcı qurğuları və digər avadanlıqları onun aqrotexniki göstəricilərini aşağı salmamalıdır.

9.5. Pambıq toxumunun mexaniki zədələnməsi 1,0 %-dən çox olmamalıdır.

10. Texniki-istismar tələbləri

10.1. Nəqliyyat sürəti 24,5 km/saat-dan çox olmamalıdır.

10.2. Bunkerin həcmi 7 m³-dən az olmamalıdır.

10.3. Kombaynın idarə olunması və texniki xidmətləri bir mexanik-sürücü tərəfindən həyata keçirilməlidir (mürəkkəb texniki xidmətlər və nizam-lamalar istisna olunmaqla).

10.4. Növbəlik vaxtının əmsalı 0,75-dən az olmamalıdır.

10.5. Pambıqyığan kombaynın mövsüm dövründə normativ yüklənməsi: 240 saatdan az olmamalıdır.

10.6. Pambıqyığan kombaynın istismar müddəti -6 ildir.

10.7. Hazırlıq əmsalı -0,95-dən az olmamalıdır.

10.8. Kombaynın üzərində qoyula bilər:

- yığan aparatın yerləşmə hündürlüyünü avtomatik nizamlayan qurğu;

- qəbul kamerasının tutulmasını bildirən signal qurğusu;

- bunkerdə pambığı sıxlaşdıran qurğu;

10.9. Kombaynın konstruksiyası “Traktor və kənd təsərrüfatı maşınların konstruksiyasının təhlükəsizlik və əməyin gigiyenasının vahid tələblərinə” cavab verməlidir (QOST 12.2.019-2005).

10.10. Bunkerin tarasız nəqliyyat vasitələrinə boşaldılması təmin olunmalıdır.

10.11. Maşının avadanlıqlarının, aqreqatlarının və hissələrinin konstruksiyası montaj və demontaj üçün əlverişli olmalıdır.